

TYRESÖ KOMMUN

Barn- och utbildningsförvaltningen

Datum

2007-04-03

Dnr 2007/BUN 191-620

Tjänsteskrivelse, bilaga till §

Barn - och utbildningsnämnden
Tyresö kommun

Arbete mot mobbning

Sammanfattande slutsats

Min bedömning är att Tyresös skolor gör ett gott arbete för att förebygga och åtgärda mobbning. Samtliga skolor har handlingsplaner och rutiner i syfte att minimera mobbning. Det förebyggande arbetet ger förhoppningsvis också resultat över tid. Tyvärr inträffar det ibland att elever utsätts för kränkande behandling och en del av dessa handlingar sker också på fritiden, inte minst via modern teknik i form av mobiltelefoner och datorer. Det är min övertygelse att samtliga skolor i Tyresö arbetar aktivt med att förbättra tryggheten för våra elever.

Likabehandlingsplaner och handlingsplaner mot mobbning i Tyresös skolor

Samtliga kommunala skolor har en likabehandlingsplan och uppfyller därmed lagens krav om att en plan skall finnas. Om den uppfyller Skolverkets krav får vi veta senare i år, då Skolverket skall granska våra verksamheter. Likabehandlingsplanerna ingår i det material, som vi har skickat in till Skolverket. I vissa fall är mobbingplanen en del av likabehandlingsplanen.

Hur ser det ut i Tyresö?

I kommunens kvalitetsredovisning beskrivs att alla enheter i sina åtaganden arbetar för att ge barnen/eleverna en trygg tillvaro. ”Alla vuxna skall se alla barn” är ett återkommande åtagande, som enheterna lyfter fram som något viktigt. Som exempel på grundskolornas olika metoder att skapa en trygg tillvaro för barnen/eleverna lyfts fram olika former av faddersystem, mentorskap och dubbelt klassföreståndarskap. Det är också vanligt att klasserna arbetar med olika former av stödande aktiviteter t. ex Charlie, Livsviktigt och ART.

I enkät anger 93-95 procent av föräldrar och elever från förskoleklass och till år 8 att de upplever trygghet i skolan (90-95 procent år 2005). I påståendet om att ”personalen motverkar aktivt att någon behandlas illa” instämmer 82 procent av förskoleklassens föräldrar (78 procent år 2005) att jämföra med 55 procent av eleverna i år 8 (77 procent år 2005). Siffrorna är hämtade från ”Resultatboken” år 2006.

Under 2006 har sex grundskolor observerats i ”Våga Visa” och i observationsrapporten finns ett delområde ”normer och värden” som berör inriktningsmålet ”en skola med trygghet”. Varje delområde betygsätts i en skala 1-4, där 1 är lägst. I delområdet får tre

\\\\web02\\inetpub\\tyreso.yourvoice.se\\work\\barn\\2007-04-18\\Protokoll\\Bilagor\\Bilaga § 39 Arbete mot mobbning i Tyresös skolor slutversion.doc

Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	E-post	Webbsida
135 81 TYRESÖ	Sunnangränd 4	+46 8 5782 9100	+46 8 5782 9200	barn-utb@tyreso.se	www.tyreso.se

skolor betyg 4 (mycket god kvalitet), två skolor betyg 2 (god kvalitet) och en skola betyg 2 (tillfredställande).

I observationsrapporten anges svaga och starka sidor. Inte i någon skola finns trygghetsmålet beskrivet som ett förbättringsområde. I observationsrapporterna finns tio starka sidor beskrivna: ”god stämning bland eleverna (Nyboda), efterlevnaden av skolans ordningsregler (Nyboda), den goda stämningen på enheten och det starka engagemanget bland personalen (Strand), tryggheten i den lilla skolan (Sofieberg), den goda arbetsron (Sofieberg), gemensam värdegrund (Krusboda), EQ (Fornudden), Arbetsmiljö (Fornudden), Faddring (Fornudden), Rastkompis (Fornudden)”.

Vi en förfrågan till rektorerna om antalet mobbningsfall hittills detta läsår, så varierar det från ett fall, upp till tretton fall. Av de tretton fallen är elva avslutade och i två av fallen pågår arbetet fortfarande. Samtliga mobbningsfall som kommit till skolledarnas kännedom har varit föremål för arbete i antimobbingsgrupp eller motsvarande.

Den metod som många av skolorna använder är en modifierad variant av farstamodellen, men där föräldrarna kontaktas på ett tidigt skede. Kritiken mot farstamodellen har varit just den att föräldrarna inte kontaktats, men så sker alltså i Tyresö. Skolornas arbete med förebyggande verksamhet är mycket viktig i detta sammanhang, liksom ett förtroendefullt förhållande mellan elever och personal. Detta är också något som skolorna arbetar kontinuerligt med.

På många skolor går antimobbingsgruppen runt och presenterar sig vid skolstarten på höstterminen, så att eleverna vet vart de kan vända sig. På någon skola finns en brevlåda uppsatt, där man anonymt kan lämna meddelande om att någon mobbas.

Projektet ”Trygg skola”

Tyresö kommun samverkar med Nacka och Värmdö i ett projekt som går ut på att förebygga våldsbrott, hot, stölder, skadegörelse, mobbing och andra kränkande behandlingar samt otrygghet i skolan. Det finns en projektskola och en kontrollskola i vår kommun. I båda skolorna har man nyligen gjort mätningar om vad eleverna tycker ifråga om sin arbetsmiljö. I projektskolan ska det genomföras förbättringar, men inte specifikt i kontrollskolan. Sedan görs en ny undersökning av hur eleverna uppfattar miljön.

Åtgärderna kommer att ske både på skol- och klassrumsnivå. Det kan vara till exempel trygghetsvandring med eleverna och att ge kunskap om brott, mobbing och andra kränkande behandlingar. Såväl personal som elever kommer att vara involverade i åtgärderna.

Utveckling av det mobbningsförebyggande arbetet

Det finns tankar på att inrätta en ”central” grupp som tar sig an de fall av mobbing, som skolorna själva inte lyckas reda ut. Tanken är att en opartisk grupp tar över dessa, ofta känsloladdade fall, för utredning och sedan även medling. Gruppen skulle kunna bestå av personal från de mobila teamen i kombination med personal från Barn- och utbildningsförvaltningen. Beslut kommer att tas under våren 2007. Diskussioner har inletts med personal från Mobila teamet.

I ett pressmeddelande från 16 oktober 2006 beskrivs hur regeringen ska satsa 10 miljoner för att utveckla forskningsbaserade program mot mobbing. I dag finns ett

fåtal metoder, som används i flertalet skolor i Tyresö. Dessa har erfarenhetsmässigt god effekt, men har inte varit föremål för forskning.

I pressmeddelandet skrivs också att ”problemen med mobbning kan bara lösas genom ett långsiktigt arbete där ett gott och respektfullt klimat skapas mellan alla som finns i skolan”. Det är just ett sådant långsiktigt arbete som pågår i våra skolor under namnet Livsviktigt, Våga vara eller Charlie och i det värdegrundsarbete, som pågått och pågår i Tyresös skolor. Arbetet måste dock ständigt förbättras enligt vårt tänkande kring kvalitetsarbete.

Bakgrund

I Läroplanen (Lpo 94) finns angivet under rektors ansvar att: ”upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden bland elever och anställda.”

Enligt skollagen och läroplanerna skall alla som arbetar i förskolan och skolan

- medverka till att utveckla barnens och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmaste gruppen,
- verka i demokratiska arbetsformer där barn, elever, personal och vårdnadshavare har inflytande och är delaktiga,
- förankra grundläggande demokratiska värden i syfte att utveckla demokratiska samhällsmedborgare,
- aktivt motverka alla former av trakasserier och annan kränkande behandling av individer eller grupper,
- visa respekt för den enskilda individen, och
- i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling tydliggör och skärper verksamhetens ansvar för att främja barns och elevers lika rättigheter i de verksamheter som omfattas av skollagen. I lagen förbjuds diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Barn och elever får även ett lagligt skydd mot annan kränkande behandling som t. ex mobbning.

Lagen ställer krav på att verksamheterna ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling och att upprätta likabehandlingsplaner.

Om huvudmannen, rektorn eller någon annan personal åsidosätter sina skyldigheter enligt lagen kan huvudmannen bli skadeståndskyldig gentemot barnet eller eleven.

Skolverket har utformat ”Allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling” De allmänna råden ska ge stöd och råd, men behöver inte följas om man kan göra en bättre plan utan dessa råd. Råden är följande:

Likabehandlingsplanen bör

- tydligt uttrycka att verksamhetens ledning tar avstånd från alla tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling och ange en tydlig ansvarsfördelning mellan rektor eller någon med motsvarande ledningsfunktion och personal,

- vara konkret och utgå från aktuell kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder under det kommande året med en tydlig koppling till varje diskrimineringsgrund,
- beskriva rutiner för akuta åtgärder och uppföljande insatser och ur dessa skall dokumenteras,
- beskriva hur barn, elever och personal skall medverka i arbetet med planen samt hur vårdnadshavare skall göras delaktiga i arbetet,
- beskriva hur planen skall göras känd och förankras i hela verksamheten och hos barns och elevers vårdnadshavare,
- innehålla en planering för personalens kompetensutveckling för att öka medvetenheten om förekomsten av och kunskap om diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling, och
- beskriva hur planen årligen skall följas upp, utvärderas och vid behov revideras.

Barns och elevers lika rättigheter skall främjas och förskola/skola skall förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Det är viktigt att det främjande och förebyggande arbetet

- baseras på kunskap
- hålls samman av en övergripande strategi
- är långsiktigt
- integreras som en del i det dagliga arbetet,
- involverar barn, elever, personal och vårdnadshavare,
- innebär att ledning och personal är observanta på att barn eller elever inte diskrimineras av verksamhetens organisation eller tillämpning av olika bestämmelser
- innehåller regelbunden granskning av den egna verksamheten
- baseras på aktuell kännedom om barnens och elevernas trivsel och inflytande samt om förekomsten av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling i den egna verksamheten.

Definitioner och begrepp enligt Skolverkets allmänna råd för likabehandling

Diskriminering: är ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper utifrån olika grunder. De fem diskrimineringsgrunderna är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med någon av ovanstående diskrimineringsgrunder.

Mobbning: En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag

Annan kränkande behandling: Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker ett barns eller elevs värdighet

Vad är kränkande behandling?

Kränkande behandling kan ta sig olika former, vara mer eller mindre uppenbar och förekomma i många olika sammanhang. Gemensamt är dock att all kränkande behandling strider mot principen om alla människors lika värde. Kränkande behandling

kan ske i form av trakasserier, diskriminering och så kallad annan kränkande behandling.

En viktig utgångspunkt är att den enskildes upplevelse av kränkning alltid måste tas på allvar.

Monica Hedlund, Verksamhetschef

08-5782 97 61, 070-488 97 61

monica.hedlund@tyreso.se